

På en bakke midt i byen finder vi Vester Aaby kirke. Højt og centralt placeret i bybilledet skuer den ud over trafikken og sender sin tavse hilsen til de vejfarende. Rundt omkring kirken ligger kirkegården, der er meget kuperet og skråner nedad til alle sider.

Det første, der møder den besøgende ved indgangen er kirkegårdslågen og pladsen indenfor (se forsiden af brochuren).Lågen blev i 2008 udført af Erik Heide med inspiration i kirkens takker og grenene på de omkringstående træer. Granitflisen med den ilagte bronzering, der symboliserer evighed, er også Erik Heides værk og markerer den plads, der bruges ved bisættelser fra kirken.

Der har ligget en kirke i Vester Aaby i hvert fald siden 1100-tallet. Måske har der endda tidligere ligget en trækirke på stedet og måske har der i hedensk tid været et helligsted på bakken. Vi ved det ikke; der er ikke fundet spor, der kan fortælle om det.

Men i den romanske periode rejstes et langhus af kampesten samlet på de omkringliggende marker. Vi skal forestille os et rum med bjælkeloft og små vinduer afrundede foroven. Inde i rummet har der været mørkt og røgfylt fra de mange fakler. Mod øst byggede man koret, hvor lyset fra den opstigende sol kunne minde menigheden om opstandelsen påskemorgen.

Der er ikke så meget tilbage af den oprindelige kirke. For det drejer sig om et hus, der har været i brug lige siden.

Ved afslutningen af middelalderen blev kirken bygget om. Den blev forlænget mod øst og forsynet med hvælvinger.

Kirken hørte dengang til det nærliggende Holme Kloster(i dag Brahetrolleborg).Cisterciensermunkene, der var kommet til Danmark i slutningen af 1100-tallet, havde brug for et langt kor og det har vi så stadig glæde af i kirken.

Ved afslutningen af den gotiske periode blev Vester Aaby kirke forsynet med et nordkapel, og da den navnkundige fynske biskop Jacob Madsen i 1590'erne besøgte byen, skriver han i sin visitatsbog, at man "byggede på tårnet". Selvom tårnet har renæssancepræg, viser dets sengotiske østgavl os, at tårnet stammer fra en overgangsperiode i bygningshistorien.

På tårnets vestgavl ser man bogstaverne CDR og årstallet 1765. Det markerer, at også en senere ejer af Brahetrolleborg – Christian Ditlev Reventlow har bidraget til kirkens bygningshistorie.

Cæsius Krohn

Men det enkeltmenneske, der har bidraget mest til Vester Aaby kirkes udseende som vi møder det i dag er præsten Cæsius Krohn.

Cæsius Crinitus Inopinatus Krohn var præst ved Vester Aaby kirke fra 1839 til 1889. Han var gift med en plejedatter fra Brahetrolleborg.

Det betød blandt andet, at den noget forfaldne præstegård blev nedrevet, og en ny, meget fornem, bygning blev opført i 1842. De tilhørende staldbygninger blev nedrevet i 1963.

Vester Aaby Præstegård

Også kirken satte pastor Krohn sammen med sin svigerfar, gods- og kirkeejeren fra Brahetrolleborg, et markant præg på. Vi kan i dag måske beklage, at der ikke findes spor af kirkens renæssanceinventar, men kan til gengæld nyde kirkens enkle klassicistiske indretning, samt den tilbygning mod syd, Krohn lod opføre, og som gjorde kirken til en korskirke, der kan rumme ca. 250 mennesker.

Kirkens inventar

Ældst i kirkerummet er døbefonten, der er af den såkaldte arkadetype. Efter at have været opstillet såvel i præstegårdens have som i parken på Brahetrolleborg vendte den i 1924 tilbage til kirken.

Altertavlen er malet i 1840 af August Thomsen. Motivet stammer fra Lukasevangeliets 2.kapitel som citeres under billedet: ”Herre, nu lader du din tiener fare i Fred, thi mine Øine haver seet din Frelse”.

Alterskranken markeres af et håndsmedet gitter fremstillet i 1933. Den kniplede alterdug blev i 2008 skænket kirken af et sognebarn.

På alterbordet står foruden to malmlysestager også to mindre malmklokkelysestager fra 1600-tallet. De har den forunderlige historie, at de en tid lang var borte fra kirken, men med hjælp fra Ny Carlsbergfondet blev de i 1989 tilbagekøbt på en auktion.

Altersølvet stammer fra 1677 og er skænket kirken af Birgitte Trolle, Brahetrolleborg.

Kirkens orgel er på 8 stemmer med eet manual og pedal. Det er bygget af Frobenius’ orgelbyggeri og opstillet i kirken i 1976.

Også kirkeskibet har en interessant historie. I Vester Aaby sogn finder vi havnebyen Fjellebroen. Her lå tidligere et skibsværft. Det sidste (og største) skib, der blev bygget på værftet var skonnerten ”Christian” fra 1904. En model af

dette skib blev ophængt i Vester Aaby kirke i 1968.

Midt i kirkerummet hænger en stor gammel rokokolysekroner, som i 1709 blev skænket af Anna Cathrine Walkendorff, der som enke boede på Brændegård. Lysekronen bærer en indskrift som præsten således kan have for øje fra prædikestolen: ”*Guds Ord is klare Lys gid altid hos os må – i Dette Herrens Hus og Tempel rolig stå*”

Øverst i tårnet hænger to klokker. Den ene er ny idet den i 1987 blev skænket af Mary og Niels Simon Jensen bosiddende i sognet

Slut besøget i Vester Aaby kirke af med en tur på kirkegården. Herfra er der udsigt ind til den store præstegårdshave, som vi også kan takke pastor Krohn for. Han fortæller et sted, at han lod mellem 800 og 900 træer indføre til haven. De fleste af dem har tidens tand gnavet væk, men endnu findes for eksempel ”hasseltræet” lige inden for hækken til kirkegården.

Monumentet på fællesplænen er lavet af Søren West, og er en gave fra den lokale Skovgaard-fond.

Vester Aaby Kirke

Tekst og foto: Sognepræst Torquil Jensen 2009